

Lausunto ehdotuksesta päivitetyksi Kaakkois-Suomen liikennestrategiaksi 2035

6206/00.04.01/2023

Tekninen lautakunta 20.12.2023 § 231

Valmistelija: johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, puh. 020 615 6452, jani.arponen(at)kouvola.fi

Tausta

Kymenlaakson liitto pyytää Kouvolan kaupungilta lausuntoa päivitetystä Kaakkois-Suomen liikennestrategiasta 2035 22.12.2023 mennessä. Lausuntopyyntöön liittyvä Storymap-aineisto on löydettävissä Kymenlaakson liiton sivuilta osoitteesta <https://storymaps.arcgis.com/collections/c40bee44db804ccb9c7f651214cecdc6?item=2> Lausuntokierroksen jälkeen lausuntopalaute käsitellään ja strategia viedään maakuntahallitusten käsittelyyn alkuvuodesta 2024. Kaakkois-Suomen liikennestrategian hyväksyvät Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakuntahallitukset. Lausunto on valmisteltu yhteistyönä Kouvolan kaupungin konsernihallinnossa ja tekniikan ja ympäristön toimialalla kaupungin liikennejärjestelmäryhmän toimesta.

Kymenlaakson liitto yhdessä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kanssa käynnisti Kaakkois-Suomen liikennestrategian päivitystyön alkuvuodesta 2023. Työssä alkuvuonna 2020 valmistunut strategia on päivitetty vastaamaan nykyisiä tarpeita ja muuttunutta toimintaympäristöä. Muutoksia liikenteen toimintaympäristöön ovat aiheuttaneet mm. koronapandemia, etätyön yleistyminen, Venäjän aloittama hyökkäyssota ja sen myötä tyrehtynyt Venäjän-suunnan henkilö- ja tavaraliikenne.

Kaakkois-Suomen liikennestrategiaan on kuvattu ne maakuntien sisäisiin ja ulkoiisiin yhteyksiin sekä liikennepalveluihin liittyvät toimenpiteet, joilla on valtakunnallista merkitystä. Lisäksi on kuvattu molempia maakuntia ja alueen kuntia koskevia yleisiä linjauksia ja toimintatapoja, joita alueella pyritään edistämään aktiivisesti. Jatkossa digitaalisen storymap-raportoinnin myötä liikennestrategiaa pidetään jatkuvasti ajan tasalla toimintaympäristön muutosten ja sisällön osalta. Liikennestrategian sidosryhmäyhteistyöhön ovat osallistuneet Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan kaupungit ja kunnat omien maakunnallisten liikennejärjestelmäryhmiensä kautta.

Lausunto:

Strategian tavoitteiden ja vision mukaisesti Kaakkois-Suomi on globaalien kestävien kuljetusketjujen lähtöpiste ja kauttakulkuasema tänään ja huomenna. Tiedon hyödyntäminen, liikenneyhteydet ja toimiva julkinen liikenne tukevat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästä liikkumisesta, ihmisten hyvinvointia, työssäkäyntiä, matkailua, yritysten kilpailukykyä ja alueiden elinvoimaa niin Kaakkois-

Suomessa ja globaalissa vaikutuksessa. Kaakkois-Suomen liikennejärjestelmä edistää vision mukaisesti myös ilmastotavoitteiden saavuttamista erityisesti kestäviin liikkumistapoihin tukeutuen ja mahdollistaa sujuvat ja turvalliset henkilöliikenteen matkat ja elinkeinoelämän kuljetukset. Liikennejärjestelmän ja liikkumispalvelujen kehittämisessä otetaan huomioon valtakunnalliset, Kaakkois-Suomen sisäiset ja naapurimaakuntien tarpeet. Liikenneverkon toimintakyky turvataan ylläpitämällä olemassa olevaa verkkoa ja kehittämällä vaihtoehtoisia reittejä. Strategiassa esitetään maakunnan tulevaisuudelle ja liikennejärjestelmälle kolme tulevaisuusskenaariota; Yhteisöllisyyden vastuulla, Tehokkuuden armoilla ja Yhteisymmärryksen ehdoilla.

Kouvolan kaupunki näkee edellä mainitut tavoitteet hyvänä lähtökohdana strategialle. Skenaarioita on pohdittu laajasti heijastaen niitä liikennejärjestelmän arvioituun kehitykseen niin sisäisen, pitkämatkaisen kuin kansainvälisenkin liikenteen näkökulmista. Kouvolan kaupungin näkökulmasta on myös hyvä, että valtakunnallisten pääväylien ja solmupisteiden merkitys on strategiassa tunnistettu. Sanallisesti kuvatut strategian toimenpiteet ovat monin paikoin yleistasoisia. Konkreettisimmillaan strategia on infrakohteiden luettelossa, jotka on esitetty TOP-kehittämistarpeet osiossa uudet infratarpeet- ja suunnittelutarpeet- esityksissä. Strategiassa esiin nostetut liikenneinfrahankkeet niin maantie- kuin ratayhteyksien osalta tukevat elinkeinoelämän ja tavaraliikenteen kehittämisen tarpeita

Kehittämistarpeiden infrakohteissa on lueteltu Kouvolan liikenteen edunvalvonnan kärkikohteet, joita kaupunki on nostanut esille myös valtion väyläverkon investointiohjelmien lausunnoissa. Infrakohteet on jaoteltu tärkeimpiin suunnittelutarpeisiin, toiminnallisiin kehittämiskohteisiin, TEN-T- ydinverkon ja pääväylien kehittämistarpeisiin sekä uusiin infratarpeisiin. Maanteiden kärkikohteet ovat Vt15 Kotka-Kouvola, Vt6 parantaminen Kouvolan kohdalla ja Vt12 Kouvola-Lahti. Erityisesti valtatie 15:n parantamisen erityinen tarpeellisuus on nostettu hyvin esiin. Valtatie 6 ja valtatie 12 tulisi niin ikään nostaa merkittävyytensä vuoksi strategiassa TEN-T ydinverkon ja pääväylien kehittämistarpeiden joukkoon. Strategiassa ei tule esittää hankekohtaisia hyöty/kustannuslukuja, koska laskennallinen hyöty/kustannussuhde kuvaa tämänhetkistä tilannetta soveltuvin osin huonosti pitkän tähtäimen strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointiin.

Kaakkois-Suomen liikennestrategiassa esille nostetuista ratahankkeista Kouvolan kannalta keskeisin on Itärata. Itäradalla tarkoitetaan Helsingin-Porvoon-Kouvolan välistä uutta ratayhteyttä. Itäradan lisäksi strategiassa on esitetty Itäradalle vaihtoehtoisia itäistä rantarataa. Itäisellä rantaradalla tarkoitetaan Helsinki-Kotka-Luumäki välistä uutta ratayhteyttä. Kouvolan kaupungin näkemyksen mukaan Kaakkois-Suomen liikennestrategiassa olisi ollut syytä tuoda huomattavasti selkeämmin esille esiteltyjen ratalinjausten välinen priorisointi ja Itäradan erilainen asema niin suunnittelun kuin rahoituksenkin kannalta verrattuna muihin Helsingistä itään suuntautuviin ratalinjauksiin. Itärata tulisi erityisesti pitkän tähtäimen valtakunnallisten vaikutustensa ansiosta ehdottomasti nostaa strategiassa kärkitoimenpiteisiin suunnitteluhankkeena ja myös viedä digiraportin hankekartoille

maakuntakaavan mukaisessa linjauksessaan. Raidehankkeiden osalta positiivista strategiassa on 25kN-akselipainoverkoston kehittämisen sisällyttäminen suunnittelun kärkitoimenpiteisiin.

Sotilaallisen liikkuvuuden (Military Mobility) merkitys ja sen kehittämisen mahdollisuudet Suomen ja Euroopan turvallisuudelle sekä huoltovarmuudelle tulee huomioida osana liikennejärjestelmän strategista kehittämistä myös Kaakkois-Suomen liikennestrategiassa esitettyä paremmin. Rail Baltican tulevaisuuden selvitys- ja kehittämistarpeisiin varautumisessa tulee varautua selvittämään myös Kouvola-Kotka-Tallinna junalauttayhteysvälin kehittämismahdollisuudet niin logistiikan, kuin huoltovarmuuden ja sotilaallisen liikkuvuuden tarpeisiin. Niin ikään Kouvolan ympäristön tärkeiden tiehankkeiden (Vt 15, Vt 6) yhteys sotilaalliseen liikkuvuuteen ja sen kehittämiseen tulisi strategiassa tunnistaa voimakkaammin.

Toiminnallisten kehittämistarpeiden osalta strategia huomioi hyvin kestävien liikennemuotojen edistämisen ja vahvistamisen tärkeyden sekä maankäytön merkityksen kestävästä liikkumisesta edistämiseksi. Strategiassa tulisi kuitenkin paremmin esittää käytännön toimenpiteitä ja toteutustapoja kestävien liikennemuotojen edistämiseen. Näissä toimenpide-ehdotuksissa on huomioitava alueelliset erityispiirteet, kuten vaihtoehtoisten käyttövoimamuotojen hyödyntämisen mahdollisuudet ja haasteet Kouvolan kaltaisessa, pinta-alaltaan laajassa kaupungissa.

Vuoden 2023 aikana käynnistetty liikennestrategiatyö on esitetty toimintaympäristön muutoksista johtuvana strategian päivityksenä. Päivitys on pitänyt sisällään paljon muutoksia ja lisäyksiä alkuperäiseen strategiaan. Liikennestrategian raportoinnin formaatti on muuttunut kokonaisuudessaan. Lukijalta vaaditaan seikkaperäistä perehtymistä, jotta alkuperäisen strategian ja päivitetyn strategian erot hahmottuvat. Raportin lausuntopyynnössä olisi ollut hyvä esittää tiivistetysti alkuperäisen ja päivitetyn strategian erot. Tässä strategian päivitystyössä tehdyt keskeiset muutokset olisi tullut tuoda ilmi selkeämmin.

Keväällä 2023 valmisteltiin yhtäaikaaisesti sekä Kymenlaakson että Kaakkois-Suomen päivitettyjä liikennestrategioita. Prosessien limittäisyys vaikeutti työn aikana strategioiden eroavaisuuksien hahmottamista. Strategioiden hierarkkisuuden vuoksi olisi ollut selkeämpää valmistella ensin laajempi koko Kaakkois-Suomea koskeva liikennestrategia, jonka linjausten pohjalta olisi tarkennettu työtä maakuntatasolle.

Storymap-muotoinen digiraportti on karttaikkunoiden osalta havainnollistava tapa esittää liikennestrategia julkisilla verkkosivuilla. Kunnallishallinnon arkistointijärjestelmät eivät kuitenkaan mahdollista kokonaisten verkkosivujen arkistointia. Digiraportointi heikentää monin paikoin tiedon nopeaa etsimistä. Tietyt käsitteet (esimerkiksi SUMP) olisi ollut hyödyllistä avata strategiassa selvemmin. Verkkosivuilla esittävästä aineistosta on mahdollista tuottaa tulosteversio pdf-muodossa. Kouvolan kaupunki toivoo, että kunnille toimitetaan arkistointia varten pdf-muotoinen tuloste verkkosivuilla esitetystä digiraportista tai vaihtoehtoisesti strategiasta koostetaan raporttimuotoinen tiivistelmä, johon liitetään myös kooste tehdyistä muutoksista verrattuna edelliseen strategiaan.

Johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen on kokouksessa asiantuntijana vastaamassa kysymyksiin.

Lisätietoja: Tekninen johtaja Hannu Tylli, puh. 020 615 8570, hannu.tylli(at)kouvola.fi, liikenneinsinööri Antti Tamminen, puh. 020 615 4934, antti.tamminen(at)kouvola.fi, johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen, puh. 020 615 9235, jani.arponen(at)kouvola.fi ja joukkoliikennepäällikkö Petri Vainikka puh. 020 615 6635, petri.vainikka(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta päättää antaa edellä esittelytekstissä kuvatun lausunnon päivitetystä Kaakkois-Suomen liikennestrategiasta 2035.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän asian osalta kokouksessa ja se on nähtävänä yleisessä tietoverkossa kaupungin verkkosivustolla 21.12.2023 lukien.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Johtava yleiskaavoittaja Jani Arponen oli paikalla kokouksessa tämän asian käsittelyn ajan.
